

ადგილობრივ
თვითმმართველობაში შეზღუდული
შესაძლებლობის მქონე პირთა
ჩართულობა

საინფორმაციო ბროშურა

თბილისი
2015

დაფინანსებულია
ევროკავშირის მიერ

OPEN SOCIETY GEORGIA FOUNDATION
ფონდი ღია საზოგადოება საქართველო

დაფინანსებულია ფონდ ღია
საზოგადოება საქართველოს მიერ

ავტორის/ავტორების მიერ საინფორმაციო მასალაში გამოთქმული მოსაზრება შესაძლოა არ გამოხატავდეს ფონდ „ღია საზოგადოება-საქართველოს“ პოზიციას. შესაბამისად, ფონდი არ არის პასუხისმგებელი მასალის შინაარსზე.

The views, opinions and statements expressed by the authors and those providing comments are theirs only and do not necessarily reflect the position of Open Society Georgia Foundation. Therefore, the Open Society Georgia Foundation is not responsible for the content of the information material.

ამ საინფორმაციო მასალის შინაარსზე პასუხისმგებელია მისი ავტორი და მასში გამოთქმული მოსაზრებები შეიძლება არ ემთხვეოდეს ევროკავშირის პოზიციას.

საინფორმაციო ბროშურა მომზადებულია არასამთავრობო ორგანიზაციის პარტნიორობა ადამიანის უფლებებისთვის მიერ.

რედაქტორი: ნათია მენაბდე

პარტნიორობა
ადამიანის
უფლებებისთვის

ხელმისაწვდომი
გარემო
ყველასთვის

ხელმისაწვდომი გარემო
ყველასთვის

კონსტიტუციის
42-ე მუხლი

შესავალი

წინამდებარე ბროშურა დაგეხმარებათ, უკეთ გაიგოთ, რა უფლებებით ხართ აღჭურვილნი, რათა დაიცვათ თქვენი შეხედულებები და პრაქტიკულად განახორციელოთ ისინი ადგილობრივი თვითმმართველობების ყოველდღიურ საქმიანობაში; იცოდეთ, რა სახის ვალდებულებები აკისრიათ ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლებს მოსახლეობის წინაშე; გაიგოთ, როგორ მოახდინოთ საკუთარი უფლებების რეალიზება და რა სამართლებრივი მექანიზმები გაქვთ ამის უზრუნველსაყოფად.

ბროშურის დანიშნულება

ბროშურა მომზადებულია პროექტის „შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირების უფლებისა და შესაძლებლობის მხარდაჭერა საქართველოს ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების მუშაობაში მონაწილეობის უზრუნველსაყოფად“ ფარგლებში, რომელიც ხორციელდება 2014 წლიდან ევროკავშირისა და ფონდის „ღია საზოგადოება - საქართველო“ მხარდაჭერით ქ. თბილისსა და საქართველოს ორ რეგიონში - გურიასა და ქვემო ქართლში.

პროექტის განმახორციელებლები არიან არასამთავრობო ორგანიზაციები: „პარტნიორობა ადამიანის უფლებებისათვის“ (PHR), „კონსტუტიციის 42-ე მუხლი“ და „ხელმისაწვდომი გარემო ყველასთვის“.

პროექტის მიზანია თქვენი, როგორც საზოგადოების თანასწორი წევრების, გაძლიერება, აქტიურ მოქალაქეებად ჩამოყალიბება და მხარდაჭერა, რათა ისარგებლოთ საკუთარი პოლიტიკური უფლებებით და რეალურად განახორციელოთ ისინი. ამასთან, პროექტის ერთ-ერთ მთავარ ამოცანას წარმოადგენს ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლების ინფორმირებულობის ხარისხის გაზრდა შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირების უფლებებისა და გადაწყვეტილების მიღების პროცესში მათი ჩართვის მნიშვნელობის შესახებ.

ადგილობრივი თვითმმართველობის სტრუქტურისა და საქმიანობის ფორმები

ადგილობრივი თვითმმართველობა არის საქართველოს მოქალაქეთა უფლება და შესაძლებლობა, მათ მიერ არჩეული ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების მეშვეობით, საქართველოს კანონმდებლობის საფუძველზე, გადაწყვიტონ ადგილობრივი მნიშვნელობის საკითხები. შესაბამისად, ადგილობრივი თვითმმართველობის განხორციელებაში თქვენცენტრალური ადგილი გიკავიათ. სწორედ უშუალოდ თქვენ მიერ ან თქვენი მონაწილეობით განხორციელებული მმართველობა არის ადგილობრივი თვითმმართველობის ამოსავალი პრინციპი.

თვითმმართველი ერთეული არის მუნიციპალიტეტი, რომელიც დამოუკიდებელი საჯარო სამართლის იურიდიული პირია.

მუნიციპალიტეტის ორგანოებია: წარმომადგენლობითი ორგანო - საკრებულო, აღმასრულებელი ორგანო - გამგეობა/მერია.

საკრებულო თავის საქმიანობას ახორციელებს საკრებულოს თავმჯდომარის, მისი მოადგილის (ების), საკრებულოს ბიუროს, საკრებულოს კომისიების, დროებითი სამუშაო ჯგუფების, საკრებულოს აპარატისა და ფრაქციების საშუალებით.

გამგეობა/მერია თავის საქმიანობას ახორციელებს გამგებლის/მერის, მათი მოადგილეების, სტრუქტურული ერთეულების ხელმძღვანელების საშუალებით.

მუნიციპალიტეტების ორგანოებისა და თანამდებობის პირების ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტები

- საკრებულოს დადგენილება, რომელშიც შეგიძლიათ, დეტალურად გაეცნოთ თქვენს მუნიციპალიტეტში საკრებულოს საქმიანობის მარეგულირებელ წესებს
- საკრებულოს განკარგულება, რომელსაც საკრებულო გამოსცემს კონკრეტული საკითხის მოწესრიგების მიზნით
- გამგებლის/მერის ბრძანება
- ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის მთავრობის განკარგულება
- საკრებულოს თავმჯდომარის ბრძანება
- გამგებლის/მერის პირველი მოადგილის ბრძანება, გამგებლის/მერის მოადგილის ბრძანება

- გამგეობის/მერიის სტრუქტურული ერთეულის ხელმძღვანელის ბრძანება
- ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის რაიონის გამგებლის ბრძანება

როგორ მივმართოთ ადგილობრივ თვითმმართველო- ბას მის კომპეტენციაში შემავალი საკითხის გადაჭრის თხოვნით?

ადგილობრივი თვითმმართველობის უფლებამოსილებაში შემავალი საკითხის შესახებ შეგიძლიათ მიმართოთ ადგილობრივ თვითმმართველობას. ამისათვის შესაბამის ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოში უნდა წარადგინოთ წერილობითი განცხადება. თქვენ მიერ წარდგენილი განცხადება უნდა შეიცავდეს შემდეგ რეკვიზიტებს:

- იმ ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოს დასახელებას, რომელსაც მიმართავთ განცხადებით;
- თქვენი, განმცხადებლის, ვინაობასა და მისამართს;
- მოთხოვნა, რის გამოც მიმართავთ ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოს;
- განცხადების წარდგენის თარიღსა და თქვენს ხელმოწერას.
- განცხადებას თან უნდა დაურთოთ ყველა შესაბამისი საბუთი, რომლებიც მნიშვნელოვანი იქნება საქმის შესწავლის დროს.

იმ შემთხვევაში, თუ ფიქრობთ, რომ ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოში შეტანილი განცხადება არ პასუხობს თქვენს მოთხოვნებს, ან ფიქრობთ, რომ დაირღვა თქვენი უფლებები, პასუხის მიღებიდან ერთი თვის განმავლობაში უნდა გასაჩივროთ ის ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოს ხელმძღვანელ თანამდებობის პირთან (მერთან).

იმ შემთხვევაში, თუ თქვენს განცხადებაზე პასუხს ერთი თვის განმავლობაში არ მიიღებთ, ეს აღიქმება როგორც უარი მოთხოვნის დაკმაყოფილებაზე, რაც ერთი თვის განმავლობაში უნდა გასაჩივრდეს ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოს ხელმძღვანელ თანამდებობის პირთან (მერთან).

როგორ შეგიძლიათ გაასაჩივროთ ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოს გადაწყვეტილება?

თუ გსურთ, გაასაჩივროთ გამგეობის/მერიის თანამდებობის პირების გადაწყვეტილებები (ინდივიდუალურ-ადმინისტრაციული სამართლებრივი აქტები), ამისთვის ჯერ უნდა მიმართოთ თქვენი მუნიციპალიტეტის გამგებელს/მერს და შემდეგ - სასამართლოს.

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა პოლიტიკური უფლებები

გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების 2006 წლის კონვენცია უზრუნველყოფს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირების უფლებას, აქტიური მონაწილეობა მიიღონ პოლიტიკური და საზოგადოებრივი ცხოვრების ყველა სფეროში, დააფიქსირონ საკუთარი მოსაზრებები მათთვის საინტერესო საკითხებზე. ამასთან, კონვენცია ავალდებულებს სახელმწიფოებს, რომ ყველაფერი გააკეთონ ამ უფლებების რეალიზების უზრუნველსაყოფად.

კონვენციის 29-ე მუხლი დეტალურად განსაზღვრავს სახელმწიფოების ვალდებულებას შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა პოლიტიკური უფლებების განხორციელების პროცესში. ისინი ვალდებული არიან:

(ა) უზრუნველყონ შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა პოლიტიკურ და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში თანაბარი, ეფექტური და სრულყოფილი მონაწილეობა, უშუალოდ ან თავისუფლად არჩეული წარმომადგენლების საშუალებით, რაც გულისხმობს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებას ხმა მისცენ და კენჭი იყარონ (არჩეული იქნან). ამისათვის სხვა ზომებთან ერთად:

(I) უზრუნველყოფენ საარჩევნო პროცედურების, საშუალებებისა და მასალების მისაწვდომ, მარტივად გასაგებ და გამოსაყენებელ ფორმატს;

(II) იცავენ შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა მიერ არჩევნებისა და სახალხო რეფერენდუმების ფარულ კენჭისყრაში დაფარული, დამინებისაგან თავისუფალი გზით მონაწილეობის, ასევე არჩევნებში საკუთარი კანდიდატურის დაყენების, სახელმწიფო მმართველობის ყველა დონეზე თანამდებობის დაკავებისა და საჯარო ფუნქციების შესრულების უფლებას, საჭიროების შემთხვევაში დამხმარე და ახალი ტექნოლოგიების გამოყენების ხელშეწყობით;

(III) უზრუნველყოფენ შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა, როგორც ამომრჩეველთა, თავისუფალი ნების გამოხატვას და ამასთან დაკავშირებით, საჭიროების შემთხვევაში, მათი თხოვნის საფუძველზე, მათ მიერ არჩეული პირის დახმარებას კენჭისყრის პროცედურაში.

(ბ) აქტიურად უჭერენ მხარს ისეთი გარემოს შექმნას, სადაც უზრუნველყოფილი იქნება შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სახელმწიფო საქმეთა მართვაში სრული, ეფექტური, თანაბარი და ყოველგვარი დისკრიმინაციისაგან თავისუფალი მონაწილეობა; ხელს უწყობენ მათ სახელმწიფო საქმეებში მონაწილეობას, მათ შორის:

(I) მონაწილეობას ქვეყნის სახელმწიფო და პოლიტიკურ ცხოვრებასთან დაკავშირებული არასამთავრობო ორგანიზაციებისა და ასოციაციების საქმიანობაში, პოლიტიკური პარტიების საქმიანობასა და ხელმძღვანელობაში;

(II) შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა ორგანიზაციების ჩამოყალიბებასა და მათში გაწევრიანებას, რათა წარმოადგინონ შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირები საერთაშორისო, ეროვნულ, რეგიონალურ და ადგილობრივ დონეებზე.

როგორ მივიღოთ მონაწილეობა ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების საქმიანობაში?

მოქალაქეთა მონაწილეობა ხელისუფლების განხორციელების პროცესში დემოკრატიის მამოძრავებელი პრინციპია. პიროვნების აღნიშნული უფლების უზრუნველყოფა უშუალოდ უკავშირდება ადგილობრივ თვითმმართველობას, სადაც ყველაზე უფრო ხელსაყრელი გარემოა მოქალაქის უფლებების რეალიზებისთვის. ადგილობრივი თვითმმართველობა მით უფრო ეფექტურია, რაც მეტ ურთიერთკავშირს ამყარებს მოსახლეობასთან.

ინკლუზიური საზოგადოების ფორმირების უზრუნველსაყოფად აუცილებელია, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებს მიეცეთ საშუალება, მონაწილეობა მიიღონ ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების საქმიანობაში, კერძოდ, გადაწყვეტილების მიღების პროცესში.

ადგილობრივი მნიშვნელობის საკითხების გადაწყვეტაზე პასუხისმგებლობა ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოებს ეკისრებათ. ამ პრინციპის რეალიზაცია ხდება მოქალაქეთა მაქსიმალური ჩართვით თვითმმართველი ორგანოების საქმიანობაში, აგრეთვე, თვითმმართველობის ორგანოების საქმიანობაზე მოსახლეობის მხრიდან განხორციელებული კონტროლის ფორმებით. ეს გულისხმობს, რომ მოქალაქეებს აქვთ უფლება:

- მოითხოვონ და მიიღონ მნიშვნელოვანი ინფორმაცია;
- არჩეულ იქნენ ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოებში;
- დაესწრონ საკრებულოს სხდომებს;
- მიმართონ საკრებულოს პეტიციით (პროექტის სახით);
- მონაწილეობა მიიღონ ადგილობრივი მნიშვნელობის საკითხების გადაწყვეტაში და მოისმინონ თანამდებობის პირების ანგარიშები;
- შეატყობინონ საკუთარი საჭიროებები ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოებს და მოითხოვონ მათი შესრულება;
- განახორციელონ ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების მონიტორინგი.

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების დაცვის კონვენციის მე-4 მუხლი სახელმწიფოს ავალდებულებს, რომ „ყველა პოლიტიკასა და პროგრამაში გათვალისწინებული იქნას შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების დაცვა და ხელშეწყობა“. ამავდროულად საუბარია სახელმწიფოს ვალდებულებაზე, რომ ყველა იმ გადაწყვეტილების მიღების პროცესში, რომლებიც დაკავშირებულია შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირის ინტერესებთან, განხორციელდება მათი სრული ჩართვა და მონაწილეობის უფლების რეალიზება.

დღეისათვის საქართველოში მიმდინარე ადგილობრივი თვითმმართველობის რეფორმის ფონზე, როდესაც ყალიბდება ახალი საკანონმდებლო ბაზა და სხვადასხვა მიდგომა, განსაკუთრებულ მნიშვნელობას იძენს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირების გაძლიერება და უშუალო მონაწილეობა რეფორმის პროცესში.

ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების ფუნქციები

საქართველოს ორგანული კანონი „ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსი“ განსაზღვრავს იმ უფლება-მოვალეობებს, რომლებიც აკისრიათ მოსახლეობის წინაშე ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოებს და რომელთა რეალიზებისა და რეგულირების პროცესში მოსახლეობის ჩართვას განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება, რათა უზრუნველყოფილი იყოს თვითმმართველობის მთავარი დანიშნულება - მოსახლეობის უშუალო მონაწილეობით საჯარო ინტერესებთან მაქსიმალური დაახლოების მექანიზმი. ესენია:

- მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტის პროექტის მომზადება, განხილვა და დამტკიცება, დამტკიცებულ ბიუჯეტში ცვლილების შეტანა, ბიუჯეტის შესრულების ანგარიშის მოსმენა და შეფასება; საქართველოს

კანონმდებლობის შესაბამისად საბიუჯეტო სახსრების განკარგვა;

- მუნიციპალიტეტის საკუთრებაში არსებული ქონების მართვა და განკარგვა ამ კანონითა და საქართველოს სხვა საკანონმდებლო და კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტებით დადგენილი წესით;
- ადგილობრივი მნიშვნელობის ბუნებრივი რესურსების, მათ შორის, წყლისა და ტყის რესურსების და მუნიციპალიტეტის საკუთრებაში არსებული მიწის რესურსების, მართვა კანონით დადგენილი წესით;
- ადგილობრივი გადასახადებისა და მოსაკრებლების შემოღება და გაუქმება კანონით დადგენილი წესით, მათი განაკვეთების დადგენა კანონით გათვალისწინებული ზღვრული ოდენობების ფარგლებში; ადგილობრივი მოსაკრებლების ამოღება;
- მუნიციპალიტეტის სივრცით-ტერიტორიული დაგეგმვა და შესაბამისი სფეროში ნორმებისა და წესების განსაზღვრა; ქალაქთმშენებლობითი დოკუმენტაციის, მათ შორის, მიწათსარგებლობის გენერალური გეგმის, განაშენიანების რეგულირების გეგმის, დასახლებათა ტერიტორიების გამოყენებისა და განაშენიანების რეგულირების წესების, დამტკიცება;
- მუნიციპალიტეტის ტერიტორიის კეთილმოწყობა და შესაბამისი საინჟინრო ინფრასტრუქტურის განვითარება; მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე ქუჩების, პარკების, სკვერებისა და სხვა საჯარო ადგილების დასუფთავება, ტერიტორიის გამწვანება, გარე განათების უზრუნველყოფა;
- მყარი (საყოფაცხოვრებო) ნარჩენების შეგროვება და გატანა;
- წყალმომარაგების (მათ შორის, ტექნიკური წყლით მომარაგების) და წყალარინების უზრუნველყოფა; ადგილობრივი მნიშვნელობის სამელიორაციო სისტემის განვითარება;
- მუნიციპალიტეტის მართვაში არსებული სკოლამდელი და სკოლისგარეშე აღზრდის დაწესებულებების შექმნა და მათი ფუნქციონირების უზრუნველყოფა;
- ადგილობრივი მნიშვნელობის საავტომობილო გზების მართვა და ადგილობრივი მნიშვნელობის გზებზე საგზაო მოძრაობის ორგანიზება; ავტოსატრანსპორტო საშუალებების პარკირების ადგილებით უზრუნველყოფა და დგომის/გაჩერების წესების რეგულირება;
- მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციულ საზღვრებში რეგულარული სამგზავრო გადაყვანის ნებართვის გაცემა; მოსახლეობის მუნიციპალური ტრანსპორტით მომსახურების ორგანიზება;
- გარე ვაჭრობის, გამოფენების, ბაზრებისა და ბაზრობების რეგულირება;
- მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მშენებლობის ნებართვის გაცემა, მშენებლობაზე ზედამხედველობის განხორციელება საქართველოს

საკანონმდებლო აქტებით დადგენილი წესითა და დადგენილ ფარგლებში;

- შეკრებებისა და მანიფესტაციების გამართვასთან დაკავშირებული საკითხების რეგულირება კანონით დადგენილი წესით;
- მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციულ საზღვრებში მდებარე გეოგრაფიული ობიექტების, კერძოდ, ისტორიულად ჩამოყალიბებული უბნის, თვითმმართველი ქალაქის ადმინისტრაციული ერთეულის, ამა თუ იმ ზონის, მიკრორაიონის, წყაროს, მოედნის, პროსპექტის (გამზირის), გზატკეცილის, ქუჩის, შესახვევის, ჩიხის, გასასვლელის, სანაპიროს, ესპლანადის, ბულვარის, ხეივნის, სკვერის, ბაღის, პარკის, ტყე-პარკის, ადგილობრივი მნიშვნელობის ტყის, სასაფლაოს, პანთეონის, შენობა-ნაგებობის, სატრანსპორტო სისტემის ობიექტის სახელდება კანონით დადგენილი წესით;
- გარე რეკლამის განთავსების რეგულირება;
- შინაური ცხოველების ყოლის წესების დადგენა და უპატრონო ცხოველებთან დაკავშირებული საკითხების გადაწყვეტა;
- სასაფლაოების მოწყობა და მოვლა-პატრონობა;
- ადგილობრივი თვითმყოფადობის, შემოქმედებითი საქმიანობისა და კულტურული მემკვიდრეობის დაცვა და განვითარება; ადგილობრივი მნიშვნელობის კულტურის ძეგლთა მოვლა-შენახვა, რეკონსტრუქცია და რეაბილიტაცია; მუნიციპალიტეტის მართვაში არსებული ბიბლიოთეკების, საკლუბო დაწესებულებების, კინოთეატრების, მუზეუმების, თეატრების, საგამოფენო დარბაზებისა და სპორტულ-გამაჯანსაღებელი ობიექტების ფუნქციონირების უზრუნველყოფა და ახალი ობიექტების მშენებლობა;
- ადგილობრივი მნიშვნელობის ობიექტებზე შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებისათვის, ბავშვებისა და მოხუცებისათვის სათანადო ინფრასტრუქტურის განვითარება, მათ შორის, საჯარო თავშეყრის ადგილებისა და მუნიციპალური ტრანსპორტის სათანადოდ ადაპტირებისა და აღჭურვის უზრუნველყოფა;
- უსახლკაროთა თავშესაფრით უზრუნველყოფა და რეგისტრაცია.

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სამართლებრივი დაცვის სამუშაოები

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სამართლებრივი დაცვის საშუალებებიდან, საქართველოში დღეს მოქმედი კანონმდებლობის თანახმად, განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება საქართველოს კანონს

„შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სოციალური დაცვის შესახებ“.

საქართველოს კანონის „შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სოციალური დაცვის შესახებ“ მე-7 მუხლი:

„სახელმწიფო ორგანოები, საწარმოები, დაწესებულებები და ორგანიზაციები შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებს უქმნიან პირობებს საცხოვრებელი, საზოგადოებრივი და საწარმოო შენობებით, ტრანსპორტითა და სატრანსპორტო კომუნიკაციებით, კავშირგაბმულობისა და ინფორმაციის საშუალებებით სარგებლობისათვის, თავისუფალი ორიენტაციისა და გადაადგილებისათვის“.

საქართველოს კანონის „შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სოციალური დაცვის შესახებ“ მე-8 მუხლი:

„დაუშვებელია დასახლებული პუნქტების დაპროექტება და განაშენიანება, საცხოვრებელი რაიონების ფორმირება, საპროექტო გადაწყვეტილებების შემუშავება, შენობათა და ნაგებობათა, მათ შორის, სასწავლო-საგანმანათლებლო, კულტურულ-სანახაობითი და სპორტულ-გამაჯანსაღებელი ობიექტების, აეროპორტების, რკინიგზის სადგურების, საზღვაო და სამდინარო სატრანსპორტო საშუალებათა კომპლექსებისა და კომუნიკაციების, კავშირგაბმულობისა და ინფორმაციის ინდივიდუალური საშუალებების მშენებლობა და რეკონსტრუქცია, თუ ეს ობიექტები და საშუალებები არ მიესადაგება შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა საჭიროებებსა და მოთხოვნილებებს“.

საქართველოს კანონის „შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სოციალური დაცვის შესახებ“ მე-9 მუხლი:

„სახელმწიფო ხელისუფლების უმაღლესი, ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოები ვალდებული არიან, უზრუნველყონ შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთათვის პირობები, რათა მათ თავისუფლად ისარგებლონ კულტურულ-სანახაობითი დაწესებულებებით და სპორტული ნაგებობებით, აგრეთვე უზრუნველყონ ისინი სპეციალური სპორტული ინვენტარითა და სხვა საჭირო საშუალებებით“.

საქართველოს კანონის „შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სოციალური დაცვის შესახებ“ მე-16 მუხლი:

„სახელმწიფო ხელისუფლების უმაღლესი, ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოები, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სარეაბილიტაციო დახმარების მოთხოვნებისა და ადგილობრივი პირობების შესაბამისად, ქმნიან სარეაბილიტაციო, მათ შორის, სამეცნიერო-საწარმოო ცენტრების ქსელს, აღდგენითი

მკურნალობის განყოფილებებს ამბულატორიულ და სტაციონარულ სასწავლო-პროფილაქტიკურ დაწესებულებებში; სპეციალურ სასწავლო-აღმზრდელობით და სანატორიულ-საკურორტო დაწესებულებებს, საწარმოებსა და შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სოციალურ-საყოფაცხოვრებო მომსახურების დაწესებულებებს“.

საქართველოს კანონის „შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სოციალური დაცვის შესახებ“ 27-ე მუხლის მეორე პუნქტი:

„თუ სარეაბილიტაციო ღონისძიებების შედეგად საჭირო აღარ არის შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა ყოფნა პანსიონატში ან სოციალური დახმარების სხვა სტაციონარულ დაწესებულებაში, ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოები მათ უზრუნველყოფენ საცხოვრებელი ფართობით, მათ შორის, ობოლ ან მშობლების მზრუნველობას მოკლებულ ამ კატეგორიის ბავშვებს – სრულწლოვანების მიღწევის შემდეგ, მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად“.

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა თანაბარი შესაძლებლობების უზრუნველყოფის 2014-2016 წლების სამთავრობო სამოქმედო გეგმა

2014 წლის 20 იანვარს საქართველოს მთავრობამ დაამტკიცა შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა თანაბარი შესაძლებლობების უზრუნველყოფის 2014-2016 წლების სამთავრობო სამოქმედო გეგმა, რომელიც წარმოადგენს მნიშვნელოვან ინსტრუმენტს საქართველოს მიერ 2013 წელს რატიფიცირებული გაეროს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების კონვენციის იმპლემენტაციისათვის. აღნიშნული სამოქმედო გეგმა მოიცავს ჩამონათვალს ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების ვალდებულებებისა, რომლებიც მათ უნდა განახორციელონ 2014-2016 წლებში:

1. მიზანი - გადაწყვეტილების მიღების პროცესში შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა ჩართულობის გაზრდა

მიზანი მიიღწევა რეგიონულ და ადგილობრივ დონეზე შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა საკითხებზე მომუშავე საბჭოების შექმნით/ამოქმედებით, თავად შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა ან/და მათი წარმომადგენლობითი ორგანიზაციების მონაწილეობით.

2. მიზანი - საზოგადოებრივი დანიშნულების ობიექტებისა და მომსახურების, მათ შორის, საჯარო დაწესებულებების ფიზიკური გარემოს

ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა

მიზნის მისაღწევად უნდა განხორციელდეს შემდეგი ღონისძიებები:

- ახალი სამშენებლო ნორმების ზედამხედველობა;
- ფიზიკურ გარემოში არსებული ბარიერების გამოვლენა და მათი აღმოფხვრის მიზნით წინადადებების შემუშავება (შენობა-ნაგებობებთან, გზებთან, სატრანსპორტო ტერმინალებთან (აერო-პორტები, ავტოსადგურები, რკინიგზის სადგურები, პორტები, გზისპირა ინფრასტრუქტურა), ინფორმაციისა და კომუნიკაციის, მათ შორის, ელექტრონული და სასწრაფო-საავარიო სამსახურებთან დაკავშირებით).

3. მიზანი-საზოგადოებრივისატრანსპორტოსაშუალებების,გადაადგილებისა და მოგზაურობის თანაბარი ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა

მიზნის მისაღწევად უნდა განხორციელდეს შემდეგი ღონისძიებები:

- სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურის: გაჩერებების, გადასასვლელების, გზაჯვარედინებისა და შუქნიშნების ადაპტირება დადგენილი ნორმებისა და სტანდარტების შესაბამისად;
- შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებისათვის სპეციალური ადგილების გამოყოფა ავტოსადგომებზე;
- საზოგადოებრივ ტრანსპორტზე მომუშავე მძღოლების ინფორმირება და მათთვის ტრენინგის ჩატარება შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა მომსახურების საკითხებზე;
- შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა საჭიროებების გათვალისწინება (დადგენილი ნორმების მიხედვით) ახალი საზოგადოებრივი სატრანსპორტო საშუალებების შეძენისას.

4. მიზანი - შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთათვის ხელმისაწვდომი ფორმით ინფორმაციის მიღებისა და გადაცემის უზრუნველყოფა

მიზანი მიიღწევა საჯარო დაწესებულებებში (ადგილობრივი თვითმმართველობის დონეზე) შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთათვის ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის თვალსაზრისით ადაპტირებული ფორმების დანერგვით.

5. მიზანი - სოციალური რეაბილიტაციის ხელშეწყობა

მიზანი მიიღწევა საზოგადოებრივი ცხოვრების ყველა სფეროში (საცხოვრებელ ადგილებთან ახლომდებარე ობიექტებში) ამ ადამიანების

ჩართულობის (მონაწილეობის) უზრუნველყოფით.

6. მიზანი - შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირების თვითდასაქმების ხელშეწყობა

მიზნის მისაღწევად უნდა განხორციელდეს შემდეგი ღონისძიებები:

- სოციალური მეწარმეობისა და სოციალური საწარმოების განვითარების ხელშეწყობა;
- სამეწარმეო უნარების განვითარების მხარდაჭერა შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებისათვის სპეციალური ტრენინგებისა და საკონსულტაციო მომსახურების შეთავაზების გზით.

7. მიზანი - სახელმწიფო საცხოვრებლის პროგრამებით სარგებლობის ხელმისაწვდომობა

მიზანი მიიღწევა სახელმწიფო საცხოვრებლის მოქმედ პროგრამებში შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა ჩართვით.

8. მიზანი - შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ამომრჩეველთა თანაბარი საარჩევნო გარემოს უზრუნველყოფა

მიზანი მიიღწევა გადაადგილების შეზღუდვის მქონე ამომრჩეველებისათვის საარჩევნო უბნების ადაპტირებით, მუდმივი/დროებითი პანდუსების მოწყობით.

9. მიზანი - შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა თანაბარი მონაწილეობის უზრუნველყოფა საზოგადოების კულტურულ ცხოვრებაში

მიზანი მიიღწევა შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა კულტურული და ენობრივი თვითმყოფადობის აღიარებითა და მხარდაჭერით.

10. მიზანი - კულტურული დაწესებულებებისა და მასალების თანაბარი მისაწვდომობის უზრუნველყოფა

მიზანი მიიღწევა კულტურული დაწესებულებების, მათ შორის, თეატრების, კინოთეატრების, მუზეუმების, ბიბლიოთეკების, ტურისტული სამსახურებისა და ეროვნული კულტურის ძეგლების მისაწვდომობის შესაბამისი ტექნოლოგიების დანერგვით.

11. მიზანი - სპორტულ ღონისძიებებში მონაწილეობის, დასვენებისა და თავისუფალი დროის გატარების თანაბარი უფლებისა და მისაწვდომობის უზრუნველყოფა

მიზნის მისაღწევად უნდა განხორციელდეს შემდეგი ღონისძიებები:

- სპორტულ-რეკრეაციული ზონების ადაპტირება;
- ხელოვნების წრეების გახსნა შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებისათვის.

12. მიზანი - სპორტული, სარეკრეაციო და ტურისტული ობიექტების თანაბარი მისაწვდომობის უზრუნველყოფა

მიზნის მისაღწევად უნდა განხორციელდეს შემდეგი ღონისძიებები:

- სპორტული, სარეკრეაციო და ტურისტული ობიექტების ფიზიკური გარემოს ადაპტირება შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა საჭიროებების გათვალისწინებით;
- სპორტული, სარეკრეაციო და ტურისტული ობიექტების აღჭურვა თანაბარი მისაწვდომობის შესაბამისი ორიენტირებითა და სერვისებით.

სოციალური აუდიტი

სანამ უშუალოდ სოციალური აუდიტის დახასიათებაზე გადავიდოდეთ, გვინდა, გითხრათ, რომ ის წარმოადგენს ერთ-ერთ ყველაზე უფრო ეფექტურ გზას ადგილობრივი თვითმმართველობის დონეზე საკუთარი უფლების დაცვისა და რეალიზებისათვის.

სოციალური აუდიტი არის მთავარი კომპონენტი დემოკრატიული მთავრობისა და ანტიკორუფციული სტრატეგიის ჩამოყალიბების პროცესში.

რა არის სოციალური აუდიტი?

სოციალური აუდიტი არის ადგილობრივი თვითმმართველობის საქმიანობაში მოქალაქეთა მონაწილეობის ერთ-ერთი სახე, რომელიც ფოკუსირებულია ანგარიშვალდებულებაზე. მისი მიზანია, გამოხატოს მოქალაქეთა ხმა და უზრუნველყოს ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების უფრო მეტი ინკლუზიურობა. ამ ყველაფრის მიღწევას ის ცდილობს საჯარო გამოსვლებით, ადვოკატირებითა და ლობირებით.

სოციალური აუდიტის ძირითადი ობიექტი არის ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების საქმიანობის მონიტორინგი, კვლევა, ანალიზი და შეფასება. ის წარმოადგენს მთავრობის ზედამხედველობის ერთ-ერთ ფორმას.

სოციალური აუდიტი არის პროცესი, რომლის საშუალებითაც თქვენ გაქვთ შესაძლებლობა, მუდმივად შეამოწმოთ ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების საქმიანობა, განახორციელოთ დაგეგმილი პროექტების მონიტორინგი, განსაზღვროთ იმ სარგებლის მოცულობა, რომელიც უნდა მიგედოთ და რომელიც რეალურად მიიღეთ. სოციალური აუდიტის შედეგები უნდა გაეცნოს პროცესის ყველა მხარეს და როდესაც პრობლემის იდენტიფიცირება მოხდება, განხორციელდება საჭირო ცვლილებების ინიცირება.

სოციალური აუდიტი არის ადგილობრივი თვითმმართველობის საქმიანობის დამოუკიდებელი გამოკვლევა მოქალაქეების მიერ; ის წარმოადგენს ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების სოციალური პასუხისმგებლობის ამოქმედების ინსტრუმენტს.

სოციალური აუდიტის საშუალებით თქვენ შეგიძლიათ, შეაფასოთ და გაზომოთ, რა დაპირებები არსებობდა ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების მხრიდან და რა შესრულდა აქედან.

როგორ გამოვიყენოთ საჯარო ინფორმაცია?

ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების საქმიანობის მთავარ პრინციპებს წარმოადგენს **ანგარიშვალდებულება და გამჭვირვალობა**. თქვენ გაქვთ უფლება, ნებისმიერ დროს მიმართოთ ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოს და გამოითხოვოთ თქვენთვის სასურველი საჯარო ინფორმაცია.

საჯარო ინფორმაცია ღიაა და ყველასათვის ხელმისაწვდომი, გარდა სახელმწიფო, კომერციული და პირად საიდუმლოებას მიკუთვნებული ინფორმაციისა. საჯარო ინფორმაცია არის ოფიციალური დოკუმენტი (ნახაზი, მაკეტი, გეგმა, სქემა, ფოტოსურათი, ელექტრონული ინფორმაცია, ვიდეო- და აუდიოჩანაწერები), ანუ საჯარო დაწესებულებაში (ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოებში) დაცული, აგრეთვე საჯარო დაწესებულებების ან საჯარო მოსამსახურეების მიერ სამსახურებრივ საქმიანობასთან დაკავშირებით მიღებული, დამუშავებული, შექმნილი ან გაგზავნილი ინფორმაცია.

საჯარო ინფორმაციის მოსაპოვებლად უნდა მიმართოთ შესაბამის საჯარო დაწესებულებას წერილობითი განცხადებით. განცხადებაში უნდა მიეთითოს:

- დაწესებულების დასახელება ან თანამდებობის პირის ვინაობა, რომელსაც მიმართავთ;
- მოთხოვნა;

- თანდართული დოკუმენტების ნუსხა (ასეთის არსებობის შემთხვევაში);
- თქვენი სახელი, გვარი და მისამართი;
- განცხადების წარდგენის თარიღი და განმცხადებლის ხელმოწერა.

ვალდებული არ ხართ, მიუთითოთ საჯარო ინფორმაციის მოთხოვნის მოტივი და მიზანი.

საჯარო დაწესებულება ვალდებულია, გასცეს საჯარო ინფორმაცია დაუყოვნებლივ, ან არაუგვიანეს 10 დღისა, თუ საჯარო ინფორმაციის გაცემისთვის აუცილებელია:

- სხვა დასახლებულ პუნქტში არსებული მისი სტრუქტურული ქვედანაყოფიდან ან სხვა საჯარო დაწესებულებიდან ინფორმაციის მოძიება და დამუშავება;
- მნიშვნელოვანი მოცულობის ერთმანეთთან დაუკავშირებელი ცალკეული დოკუმენტების მოძიება და დამუშავება;
- სხვა დასახლებულ პუნქტში არსებული მისი სტრუქტურული ქვედანაყოფისგან ან სხვა საჯარო დაწესებულებისგან კონსულტაციის მიღება.

თქვენ გაქვთ უფლება, აირჩიოთ საჯარო ინფორმაციის მიღების ფორმა (ასლი, ამობეჭდილი ან ელექტრონული ვერსია), თუ იგი სხვადასხვა სახით არსებობს, აგრეთვე - გაეცნოთ ინფორმაციას დედანში.

სახელმწიფო პროგრამები შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებისათვის

როგორ მივიღოთ ფულადი სოციალური დახმარება?

თუ გსურთ, რეგისტრაცია გაიაროთ სოციალურად დაუცველი ოჯახების ერთიან ბაზაში და მიიღოთ საარსებო შემწეობა, ამისთვის, პირველ რიგში, უნდა მიმართოთ სოციალური მომსახურების სააგენტოს შესაბამის ტერიტორიულ ერთეულს, საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით, და შეავსოთ განაცხადი.

იმ შემთხვევაში, თუ ოჯახის ყველა წევრს შეზღუდული აქვს გადაადგილების შესაძლებლობა, განაცხადის შევსება შესაძლებელია ოჯახის საცხოვრებელ ადგილზე სააგენტოს უფლებამოსილი პირის ვიზიტის დროს.

საარსებო შემწეობის მიღების ახალი მეთოდოლოგია

2015 წლის 1-ლი აპრილიდან, სოციალურად დაუცველი ოჯახებისთვის სტატუსის მინიჭების ახალი მეთოდოლოგიით, სოციალურად დაუცველის სტატუსის მიმღები შეიძლება გახდეს ოჯახი, რომელსაც არ აქვს შემოსავალი ან შემოსავლის მომტანი რაიმე სახის ქონება, მაგალითად: დამატებითი ბინა, სახნავ-სათესი სავარგულები, ავტომობილი; პირველადი საყოფაცხოვრებო ტექნიკა და საყოფაცხოვრებო საგნები სარეიტინგო ქულის განსაზღვრისას მხედველობაში აღარ მიიღება. სარეიტინგო ქულის განსაზღვრისას გათვალისწინებული იქნება ოჯახის საჭიროება, თუ ოჯახში არის ავადმყოფი ან შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირი.

ზემოაღნიშნული ცვლილებების მიხედვით, სოციალურად დაუცველი ოჯახები არიან დიფერენცირებული. როცა ოჯახის სარეიტინგო ქულა შეადგენს 30 000 ქულაზე ნაკლებს, მისი თითოეული წევრი იღებს 60 ლარს; ხოლო როცა ოჯახის სარეიტინგო ქულა 60 000-დან 65 000 ქულამდეა, მისი თითოეული წევრი იღებს 30 ლარს.

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირის სტატუსის დადგენა

შეზღუდული შესაძლებლობა განისაზღვრება სამედიცინო-სოციალური ექსპერტიზის საფუძველზე. სამედიცინო-სოციალური ექსპერტიზა განსაზღვრავს ადამიანის შესაძლებლობის შეზღუდვის ხარისხს. სამედიცინო-სოციალურ ექსპერტიზას ატარებს სამედიცინო დაწესებულება. საყოველთაო ჯანდაცვის პროგრამით მოსარგებლე პირებმა, რომელთაც სურთ სამედიცინო-სოციალური ექსპერტიზის ჩატარება, უნდა მიმართონ ოჯახის ექიმს (შესაბამის პოლიკლინიკაში, რეგისტრაციის ადგილის მიხედვით). ოჯახის ექიმი მათ გაუწევთ კონსულტაციას, საჭიროებიდან გამომდინარე, რომელ სამედიცინო დაწესებულებაში შეუძლიათ სამედიცინო-სოციალური ექსპერტიზის ჩატარება. მას შემდეგ, რაც შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირს ჩაუტარდება სამედიცინო-სოციალური ექსპერტიზა, ექსპერტის დასკვნა შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირის სტატუსის მისანიჭებლად, პირადობის დამადასტურებელ მოწმობასთან ერთად, წარედგინება სოციალური მომსახურების სააგენტოს შესაბამის ტერიტორიულ სამსახურს.

როგორ მივიღოთ სოციალური გასაცემელი?

მას შემდეგ, რაც მიიღებთ შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირის სტატუსს, თქვენ შეგიძლიათ, მიიღოთ სოციალური გასაცემელი, რომელიც ენიშნება საქართველოს ნებისმიერ მოქალაქეს:

- მკვეთრად გამოხატული შეზღუდული შესაძლებლობის სტატუსის

მქონე პირებს (I ჯგუფი);

- მნიშვნელოვნად გამოხატული შეზღუდული შესაძლებლობის სტატუსის მქონე პირებს (II ჯგუფი);
- ზომიერად გამოხატული შეზღუდული შესაძლებლობის სტატუსის მქონე ომის ვეტერანებს (III ჯგუფი);
- შეზღუდული შესაძლებლობის სტატუსის მქონე ბავშვებს.

სოციალური გასაცემელის დასანიშნად უნდა მიმართოთ სოციალური მომსახურების სააგენტოს რაიონულ განყოფილებას, რეგისტრაციის ადგილის მიხედვით, და წარადგინოთ შემდეგი დოკუმენტები:

- განცხადება სოციალური მომსახურების სააგენტოს რაიონული განყოფილების უფროსის სახელზე;
- პირადობის მოწმობა ასლთან ერთად;
- სამედიცინო დაწესებულების მიერ გაცემული სამედიცინო-სოციალური ექსპერტიზის აქტის ამონაწერი;
- საჭიროების შემთხვევაში, ერთ-ერთი მშობლის ან მეურვის/მზრუნველის პირადობის მოწმობა ასლთან ერთად;
- მეურვეობა/მზრუნველობის დამადასტურებელი დოკუმენტი;
- ბავშვის შემთხვევაში - ბავშვის დაბადების მოწმობა ასლთან ერთად;
- თუ ხართ ომისა და სამხედრო ძალების ვეტერანი და მათთან გათანაბრებული პირი, პენსიის მისაღებად უნდა წარადგინოთ ვეტერანთა საქმეების დეპარტამენტის მიერ გაცემული ვეტერანის სტატუსის დამადასტურებელი დოკუმენტი (ვეტერანის პლასტიკური ბარათი).

მას შემდეგ, რაც ყველა საჭირო დოკუმენტს წარადგენთ, თქვენი განცხადება განიხილება, შესაბამისი გადაწყვეტილება მიიღება 15 სამუშაო დღის ვადაში და სოციალური გასაცემელი ანაზღაურდება განცხადებისა და საჭირო დოკუმენტების წარმოდგენის დღიდან.

დამხმარე საშუალებებით უზრუნველყოფა

თუ თქვენ გაქვთ შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირის სტატუსი, სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში, საჭიროების შემთხვევაში, გეკუთვნით:

- მექანიკური სავარძელ-ეტლი
- ელექტროსავარძელ-ეტლი

- უსინათლოთა ხელჯოხი
- ხელჯოხი/ყავარჯენი
- ყავარჯენი
- გადასადგილებელი ჩარჩო (ჩოჩიალა)
- საპროთეზო-ორთოპედიული საშუალება
- სმენის აპარატი
- კოხლერული იმპლანტი

მოთხოვნილი დამხმარე საშუალების მისაღებად აღრიცხვაზე აყვანისათვის (თქვენ ან თქვენმა კანონიერმა წარმომადგენელმა) უნდა მიმართოთ სოციალური მომსახურების სააგენტოს ცენტრალურ ან რაიონულ განყოფილებას, რეგისტრაციის ადგილის მიხედვით, და წარადგინოთ შემდეგი დოკუმენტები:

საპარძელ-ეტლებითა და საპროთეზო-ორთოპედიული საშუალებებით უზრუნველყოფის ევკოპროგრამისათვის:

- შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირის პირადობის დამადასტურებელი დოკუმენტის ასლი, 18 წლამდე ასაკის შემთხვევაში - დაბადების მოწმობის ასლი;
- შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირის (მათ შორის, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ბავშვის) სტატუსის დამადასტურებელი საბუთის ასლი;
- საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის 2007 წლის 27 თებერვლის №64/ნ ბრძანებით დამტკიცებული ფორმა №IV-50/2-ის ასლი, რომელშიც მითითებული იქნება ამ კომპონენტით გათვალისწინებული საპარძელ-ეტლის ან საპროთეზო-ორთოპედიული საშუალების საჭიროება. ელექტროსაპარძელ-ეტლის შემთხვევაში, საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის 2007 წლის 27 თებერვლის №64/ნ ბრძანებით დამტკიცებული სამედიცინო-სოციალური ექსპერტიზის შემოწმების აქტის - ფორმა №IV-50/2-ის 15.1 გრაფაში მითითებული დიაგნოზი უნდა შეესაბამებოდეს საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის 2013 წლის 23 ივლისის №01-29/ნ ბრძანებით დადგენილ ნორმებს;
- ომისა და სამხედრო ძალების ვეტერანებმა ასევე უნდა წარადგინოთ ვეტერანთა საქმეების დეპარტამენტის მიერ გაცემული შესაბამისი მოწმობის ასლი, ან რეგისტრირებული უნდა იყოს ვეტერანთა

საქმეების დეპარტამენტში არსებულ საინფორმაციო ბაზაში;

- შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირის კანონიერი წარმომადგენლის პირადობის დამადასტურებელი საბუთი (მოქალაქის პირადობის მოწმობა ან პასპორტი) და მისი ასლი, თუ განმცხადებელი აღნიშნული პირის კანონიერი წარმომადგენელია;
- შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირის კანონიერი წარმომადგენლობის დამადასტურებელი საბუთი, თუ განმცხადებელი აღნიშნული პირის კანონიერი წარმომადგენელია.

უსინათლოთა ხელჯოხის, ხელჯოხ/ყავარჯნის, ყავარჯნისა და გადასაადგილებელი ჩარჩოს (ჩოჩიალა) მისაღებად საჭირო დოკუმენტები:

- პირის კანონიერი წარმომადგენლის პირადობის დამადასტურებელი საბუთი (მოქალაქის პირადობის მოწმობა ან პასპორტი) და მისი ასლი, თუ განმცხადებელი აღნიშნული პირის კანონიერი წარმომადგენელია;
- პირის პირადობის დამადასტურებელი დოკუმენტის, 18 წლამდე ასაკის პირის შემთხვევაში კი - დაბადების მოწმობის ასლი;
- შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირის (მათ შორის, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ბავშვის) სტატუსის დამადასტურებელი საბუთის ასლი;
- პირზე გაცემული ცნობა ჯანმრთელობის მდგომარეობის შესახებ (სამედიცინო დოკუმენტაცია - ფორმა №IV-100/ა), რომელშიც მითითებული იქნება ამ კომპონენტით გათვალისწინებული დამხმარე საშუალების საჭიროება შესაბამისი სახეობის მითითებით (გარდა უსინათლოთა ხელჯოხის საჭიროების მქონე მხედველობადაქვეითებული, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე იმ პირებისა/ბავშვებისა, რომელთა შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირის სტატუსის დამადასტურებელ დოკუმენტში მითითებულია, რომ ეს პირები/ბავშვები არიან უსინათლო ან მხედველობადაქვეითებული, მკვეთრად გამოხატული შეზღუდული შესაძლებლობის სტატუსის მქონე პირები, ანდა უსინათლო ან მხედველობადაქვეითებული, შეზღუდული შესაძლებლობის სტატუსის მქონე ბავშვები).

სმენის აპარატით უზრუნველყოფა

თუ თქვენ ხართ სმენის აპარატის საჭიროების მქონე, სმენადაქვეითებული, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირი, სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში თქვენ უზრუნველყოფილი იქნებით სმენის აპარატით,

რისთვისაც უნდა წარადგინოთ შემდეგი დოკუმენტები:

- პირის კანონიერი წარმომადგენლის პირადობის დამადასტურებელი საბუთი და მისი ასლი, თუ განმცხადებელი აღნიშნული პირის კანონიერი წარმომადგენელია;
- პირის კანონიერი წარმომადგენლობის დამადასტურებელი საბუთი, თუ განმცხადებელი აღნიშნული პირის კანონიერი წარმომადგენელია;
- პირის პირადობის დამადასტურებელი დოკუმენტის, 18 წლამდე ასაკის პირის შემთხვევაში - დაბადების მოწმობის ასლი;
- შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირის (მათ შორის, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ბავშვის) სტატუსის დამადასტურებელი საბუთის ასლი;
- საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის 2007 წლის 27 თებერვლის №64/ნ ბრძანებით დამტკიცებული ფორმა №IV-50/ნ-ის ასლი, რომელშიც მითითებული იქნება ამ კომპონენტით გათვალისწინებული სმენის აპარატის საჭიროება.

კოხლეარული იმპლანტი

ვინ შეიძლება მიიღოს კოხლეარული იმპლანტი:

- აბსოლუტური სიყრუის მქონე და ყრუ-მუნჯმა 6 წლამდე ასაკის ბავშვებმა;
- პირებმა 6 წლის ასაკის ზემოთ, თუ, სამედიცინო დასკვნის თანახმად, ნაჩვენებია კოხლეარული იმპლანტის ოპერაცია;
- პირებმა, რომელთაც წინა წლების შესაბამისი სახელმწიფო პროგრამებით განსაზღვრული „კოხლეარული იმპლანტით უზრუნველყოფის კომპონენტის“ ფარგლებში მიღებული აქვთ კოხლეარული იმპლანტი და საჭიროებენ კოხლეარული იმპლანტის ოპერაციას და/ან რეაბილიტაციას.

კოხლეარული იმპლანტის მისაღებად უნდა წარმოადგინოთ შემდეგი დოკუმენტები:

- პირის კანონიერი წარმომადგენლის პირადობის დამადასტურებელი საბუთი და მისი ასლი, თუ განმცხადებელი აღნიშნული პირის კანონიერი წარმომადგენელია;

- პირის კანონიერი წარმომადგენლობის დამადასტურებელი საბუთი, თუ განმცხადებელი აღნიშნული პირის კანონიერი წარმომადგენელია;
- პირის პირადობის დამადასტურებელი დოკუმენტის, 18 წლამდე ასაკის პირის შემთხვევაში - დაბადების მოწმობის ასლი;
- შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირის (მათ შორის, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ბავშვის) სტატუსის დამადასტურებელი საბუთის ასლი;
- საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის 2007 წლის 27 თებერვლის №64/ნ მრძანებით დამტკიცებული ფორმა №IV-50/2-ის ასლი, სადაც მითითებული იქნება ამ კომპონენტით გათვალისწინებული კოხლეარული იმპლანტის საჭიროება.

სათემო ორგანიზაციები

სათემო ორგანიზაციები შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებისთვის ინდივიდუალური განვითარების ოპტიმალური გარემოა, რომელიც საზოგადოებაში მათი ინტეგრაციის ხელშეწყობას ემსახურება. სათემო ორგანიზაციები ასევე წარმოადგენს თავშესაფარს ხანდაზმულებისთვის.

სათემო ორგანიზაციების ქვეპროგრამა ითვალისწინებს 18 წლის და უფროსი ასაკის შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირების (ასევე, აღნიშნული კატეგორიის ბენეფიციართა 18 წლამდე ასაკის შვილების, თუკი ეს არ ეწინააღმდეგება ბავშვის ინტერესებს) და ხანდაზმულების (ქალები - 60 წლიდან, მამაკაცები - 65 წლიდან) საცხოვრებლით, ყოველდღიური მომსახურებითა და სამჯერადი კვებით უზრუნველყოფას; საჭიროებისამებრ პირველადი სამედიცინო დახმარების გაწევას; ამბულატორიული და სტაციონარული სამედიცინო მომსახურების მიღების ორგანიზებას; ბენეფიციარებისთვის ინდივიდუალური მომსახურების პროგრამის შედგენას და განხორციელებას; პროფესიული უნარ-ჩვევების განვითარებას; ასაკის, სქესისა და სეზონის შესაბამისი სამოსით და პირადი ჰიგიენისთვის აუცილებელი ნივთებით უზრუნველყოფას, აგრეთვე, საზოგადოებაში ინტეგრაციის ხელშეწყობი ღონისძიებების განხორციელებას.

სათემო ორგანიზაციების პროგრამაში ჩასართავად უნდა წარმოადგინოთ შემდეგი საბუთები:

- მამიებლის შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირის სტატუსის დამადასტურებელი დოკუმენტის ასლი (ასეთის არსებობის

შემთხვევაში);

- თუ განმცხადებელი მაძიებლის კანონიერი წარმომადგენელია, განმცხადებლის პირადობის დამადასტურებელი საბუთი და მისი ასლი;
- მაძიებლის კანონიერი წარმომადგენლობის დამადასტურებელი საბუთი, თუ განმცხადებელი მაძიებლის კანონიერი წარმომადგენელია;
- ცნობა მაძიებლის ჯანმრთელობის მდგომარეობის შესახებ (სამედიცინო დოკუმენტაცია - ფორმა №IV-100/ა).

დღის ცენტრები

დღის ცენტრის სერვისის ამოცანაა სამიზნე ჯგუფების ოჯახების მხარდაჭერა და მიტოვების პრევენცია. დღის ცენტრის სერვისის მომსახურებაში შედის:

- ყოველდღიური (შაბათ-კვირის და უქმე დღეების გარდა) მომსახურება ორჯერადი კვებით; ამასთან, ერთ-ერთი უნდა იყოს სამკომპონენტო სადილი;
- ბენეფიციართა აკადემიური საჭიროებების გამოვლენა და მათი დაკმაყოფილება;
- ბენეფიციართა საყოფაცხოვრებო და სახელობო-პროფესიული უნარ-ჩვევების განვითარების ხელშეწყობა;
- ბენეფიციარების კულტურულ და სპორტულ-გამაჯანსაღებელ ღონისძიებებში ჩართვის უზრუნველყოფა;
- საჭიროების შემთხვევაში - ამბულატორიული სამედიცინო და ფსიქოლოგიური მომსახურება;
- ბენეფიციარებისთვის დროის სწორი ორგანიზების, არჩევანის გაკეთების და სხვა უნარ-ჩვევების ჩამოყალიბება და განვითარება.

დღის ცენტრის სერვისი შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებისთვის დამატებით მოიცავს შემდეგ ღონისძიებებს:

- შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ბენეფიციარების ცენტრში მიყვანასა და შინ დაბრუნებას;
- წლიური ინდივიდუალური რეაბილიტაციის და/ან აბილიტაციის პროგრამის შედგენას, განხორციელებას და განახლებას;
- შშმ ბავშვის ხელშეწყობას ინკლუზიური განათლებისთვის.

მძიმე და ღრმა გონებრივი განვითარების შეფერხების გამო შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ბავშვების მომსახურების მიმწოდებლად დარეგისტრირებული დღის ცენტრის მომსახურება დამატებით მოიცავს:

- ყოველდღიურად (შაბათ-კვირისა და უქმე დღეების გარდა) 6 საათის განმავლობაში მომსახურებას;
- ბენეფიციარის ფსიქო-მოტორული განვითარების და სოციალური უნარების შეფასებას სპეციალური მეთოდოლოგიით, რომელიც მოიცავს შეფასების ინსტრუმენტსა და ბავშვთან მუშაობის გზამკვლევს;
- ბენეფიციარის შეფასებასა და რეაბილიტაცია/აბილიტაციის გეგმის შემუშავებას/განხორციელებას (მულტიდისციპლინური გუნდის მიერ, რომელშიც შედიან შემდეგი სპეციალისტები: ფსიქოლოგი, პედიატრი, ოკუპაციური თერაპევტი, სპეციალური განათლების მასწავლებელი, მომვლელი);
- ფსიქოლოგიური მომსახურების და ოკუპაციური თერაპიის უზრუნველყოფას დღის ცენტრის ფარგლებში;
- ბენეფიციართა ვერბალური/ალტერნატიული კომუნიკაციის განვითარების ხელშეწყობას;
- ბენეფიციარის დახმარებას კვების, საპირფარეშოთი სარგებლობის, პირადი ჰიგიენის დაცვის პროცესში;
- ბენეფიციართა ქცევითი დარღვევების შეფასებას და ქცევის მართვის სპეციალიზებული გეგმის შემუშავებასა და განხორციელებას. მშობლებისთვის შესაბამისი რეკომენდაციების მიწოდებას ბავშვის ქცევის სწორად მართვის მიზნით;
- ბენეფიციართა ცენტრებში მიყვანისა და შინ დაბრუნების ტრანსპორტით უზრუნველყოფას.

დღის ცენტრის სერვისით სარგებლობის შესაძლებლობა აქვთ:

- 6-დან 18 წლამდე მიტოვების რისკის ქვეშ მყოფ ბავშვებს, რომელთა ოჯახებიც რეგისტრირებული არიან სოციალურად დაუცველი ოჯახების ერთიან ბაზაში; ამასთან, მონაცემთა ერთიან ბაზაში დარეგისტრირებული ოჯახის სარეიტინგო ქულა არ უნდა აღემატებოდეს 100 000-ს; ამავე ასაკობრივი ჯგუფის ბავშვებს, რომლებსაც არა აქვთ შეზღუდული შესაძლებლობის სტატუსი და რომელთა ოჯახებიც იღებენ რეინტეგრაციის შემწეობას;
- 6-დან 18 წლამდე ასაკის შეზღუდული შესაძლებლობის სტატუსის მქონე ბავშვებს, მათ შორის, შეზღუდული შესაძლებლობის სტატუსის მქონე ბავშვებს, რომელთა ოჯახებიც იღებენ რეინტეგრაციის შემწეობას, ან ისეთ ბავშვებს, რომლებიც იმყოფებიან მინდობით აღზრდაში;
- შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებს;
- 6-დან 18 წლამდე ასაკის მძიმე და ღრმა გონებრივი განვითარების შეფერხების გამო შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ბავშვებს.

დღის ცენტრის პროგრამაში ჩასართავად უნდა წარმოადგინოთ შემდეგი საბუთები:

- მაძიებლის შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირის სტატუსის დამადასტურებელი დოკუმენტის ასლი (ასეთის არსებობის შემთხვევაში);
- განმცხადებლის პირადობის დამადასტურებელი საბუთი და მისი ასლი, თუ განმცხადებელი მაძიებლის კანონიერი წარმომადგენელია;
- მაძიებლის კანონიერი წარმომადგენლობის დამადასტურებელი საბუთი და მისი ასლი, თუ განმცხადებელი მაძიებლის კანონიერი წარმომადგენელია;
- ცნობა ჯანმრთელობის მდგომარეობის შესახებ (სამედიცინო დოკუმენტაცია - ფორმა №IV-100/ა) - იმ შემთხვევაში, თუ მაძიებელი რეგიონული საბჭოს მიერ შესაბამისი გადაწყვეტილების მიღებამდე 12 თვის განმავლობაში არ იყო ამ მომსახურების ბენეფიციარი, მიუხედავად მომსახურების მიღების ხანგრძლივობისა;
- მიმე და ღრმა გონებრივი განვითარების შეფერხების გამო შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ბავშვების მომსახურების მიმწოდებლად დარეგისტრირებული დღის ცენტრის მომსახურების მისაღებად დამატებით საჭიროა სამედიცინო-სოციალური ექსპერტიზის შემოწმების აქტი - ფორმა №IV-50/2.

ბავშვთა რეაბილიტაცია/აბილიტაცია

რეაბილიტაცია/აბილიტაციის ქვეპროგრამა ითვალისწინებს ინდივიდუალური აბილიტაციის/რეაბილიტაციის წლიური გეგმის შედგენას; თერაპიულ ინტერვენციას, რომელიც მოიცავს ფიზიკურ თერაპიას, ოკუპაციურ თერაპიას, მეტყველების და ენის თერაპიას და, საჭიროების შემთხვევაში, ფსიქოლოგიური კორექციის ქვევით თერაპიას; პროგრამა აგრეთვე მოიცავს ბავშვთა ნევროლოგიურ გასინჯვას, სამედიცინო დოკუმენტების წარმოებას; საჭიროების შემთხვევაში, ბავშვის კანონიერი წარმომადგენლისთვის ფსიქოლოგიური დახმარების გაწევას.

ბავშვთა რეაბილიტაცია/აბილიტაციის პროგრამით სარგებლობა შეუძლიათ ბავშვთა ცერებრული დამბლის, სპინური კუნთოვანი ატროფიის და მასთან დაკავშირებული სინდრომების, კუნთოვანი დისტროფიის, თანდაყოლილი მيوპათიების, კუნთების სხვა (მათ შორის დაუზუსტებელი) პირველადი დაზიანების ჰემი-, პარა- და ტეტრაპლეგიის, ცენტრალური ნერვული სისტემის ანთებითი და სისხლძარღვოვანი დაავადებების შედეგების, ანთებითი პოლინეიროპათიების შედეგების, პერიფერიული ნერვული სისტემის სამშობიარო ტრავმის შედეგების მქონე 3 წლისა და მეტი ასაკის შეზღუდული შესაძლებლობის სტატუსის მქონე ბავშვებს, აგრეთვე ამავე მდგომარეობის მქონე 3 წლამდე ასაკის ბავშვებს.

ბავშვთა რეაბილიტაცია/აბილიტაციის ქვეპროგრამაში ჩართვისათვის უნდა წარმოადგინოთ შემდეგი დოკუმენტები:

- კანონიერი წარმომადგენლის/მინდობით აღმზრდელის/სააღმზრდელო დაწესებულების უფლებამოსილი პირის პირადობის დამადასტურებელი საბუთის ასლი;
- კანონიერი წარმომადგენლობის შემთხვევაში - დამადასტურებელი საბუთი და მისი ასლი, მინდობით აღმზრდელის შემთხვევაში - მინდობით აღზრდის ხელშეკრულების ასლი, სააღმზრდელო დაწესებულების უფლებამოსილი პირის შემთხვევაში - დაწესებულების ხელმძღვანელის წერილობითი მიმართვა;
- დაბადების მოწმობის ასლი;
- ცნობა ჯანმრთელობის მდგომარეობის შესახებ (სამედიცინო დოკუმენტაცია - ფორმა №IV-100/ა);
- შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ბავშვის სტატუსის დამადასტურებელი მოწმობა და მისი ასლი, თუ პირი შეზღუდული შესაძლებლობის სტატუსის მქონე ბავშვია;
- ინდივიდუალური რეაბილიტაცია/აბილიტაციის წლიური გეგმა (ასეთის არსებობის შემთხვევაში).

ბავშვთა ადრეული განვითარება

ბავშვთა ადრეული განვითარების ქვეპროგრამა მთავალისწინებს განვითარების შეფერხების მქონე პირთა საზოგადოებაში ინტეგრაციის მიზნით ბავშვთა სოციალური, შემეცნებითი, თვითმოვლისა და კომუნიკაციური უნარების განვითარებას. ასევე, ბავშვისა და მშობლის საჭიროებებიდან გამომდინარე, მულტიდისციპლინური გუნდის ერთი ან, საჭიროების შემთხვევაში, რამდენიმე სპეციალისტის (ადრეული განვითარების სპეციალისტი, ფსიქოლოგი, ოკუპაციური თერაპევტი, ლოგოპედი, სპეციალური პედაგოგი და სხვ.) მიერ, საერთო ჯამში, თვეში არანაკლებ 8 მომსახურების გაწევას, რაც 3-დან 7 წლამდე ასაკის ბავშვების შემთხვევაში გულისხმობს ინდივიდუალურ და/ან ჯგუფურ მომსახურებას. ინდივიდუალური საჭიროებიდან გამომდინარე, მომსახურება შესაძლებელია, მიეწოდოს შინ, სამედიცინო დაწესებულებაში, მიმწოდებელთან ან სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულებაში.

ბავშვთა ადრეული განვითარების სერვისის მიწოდება ხორციელდება გონებრივი განვითარების შეფერხების მქონე (დაუნის სინდრომი, ცერებრული დამბლა, აუტიზმი და სხვ.) 0-7 წლამდე ასაკის ბავშვებისთვის. ქვეპროგრამის მომსახურება მიეწოდება თვეში არა უმეტეს 495 ბავშვს, მათ შორის, ნაწილს, არა უმეტეს 335 ბავშვისა (მიუხედავად საცხოვრებელი ადგილისა), მომსახურება მიეწოდება ქ. თბილისში, ხოლო 15 ბავშვს - ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტში. ბავშვი არ შეიძლება ერთდროულად

იყოს ბავშვთა ადრეული განვითარების ქვეპროგრამის და დღის ცენტრის ქვეპროგრამის ბენეფიციარი.

ადრეული განვითარების ქვეპროგრამაში ჩართვისათვის უნდა წარადგინოთ შემდეგი დოკუმენტები:

- პირის კანონიერი წარმომადგენლის/მინდობით აღმზრდელის პირადობის დამადასტურებელი საბუთის ასლი;
- კანონიერი წარმომადგენლობის შემთხვევაში - დამადასტურებელი საბუთი და მისი ასლი, მინდობით აღმზრდელის შემთხვევაში - მინდობით აღზრდის ხელშეკრულების ასლი;
- ბავშვის დაბადების მოწმობის ასლი;
- ცნობა ბავშვის ჯანმრთელობის მდგომარეობის შესახებ (სამედიცინო დოკუმენტაცია - ფორმა №IV-100/ა).

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებისათვის არსებული პროგრამები ქ. თბილისის 2015 წლის ბიუჯეტში

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე მოზარდთა საკურორტო-სამკურნალო რეაბილიტაცია და თბილისში რეგისტრირებული ბავშვებისათვის საზაფხულო კულტურულ-გამაჯანსაღებელი ბანაკების მოწყობა

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ბავშვების ჯანმრთელობის მდგომარეობის გაუმჯობესების, ასევე, საზოგადოებრივ ცხოვრებაში ჩართვისთვის, თბილისის მერია უზრუნველყოფს საქართველოს სხვადასხვა კურორტზე მათ დასვენებას. საქართველოში ბევრ ოჯახს, განსაკუთრებით კი სოციალურად დაუცველ ოჯახებს, არა აქვთ საშუალება, საზაფხულო არდადეგების პერიოდში დაასვენონ ბავშვები; ამიტომ თბილისის მერია უზრუნველყოფს საზაფხულო კულტურულ-გამაჯანსაღებელი საზაფხულო ბანაკების მოწყობას. აღნიშნული პროგრამის ბენეფიციარების შერჩევისას უპირატესობა მიენიჭებათ სოციალურად დაუცველი ოჯახების შვილებს.

ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტში რეგისტრირებული ყრუ პირების თარჯიმან-დაქტილოლოგების მომსახურებით უზრუნველყოფა

აღნიშნული პროგრამის ამოცანაა ყრუ და სმენადაქვეითებული მოქალაქეების სოციალური რეაბილიტაცია და საზოგადოებაში მათი ინტეგრაციის ხელშეწყობა, ყრუ და სმენადაქვეითებული მოქალაქეების თარჯიმან-დაქტილოლოგებით მომსახურება.

ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტში რეგისტრირებული სოციალურად დაუცველი, 18 წლამდე ასაკის, მკვეთრად და მნიშვნელოვნად შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირების დახმარება

სოციალურად დაუცველი 0-დან 150 000-ის ჩათვლით სარეიტინგო ქულის

მქონე, 18 წლამდე ასაკის, მკვეთრად და მნიშვნელოვნად შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთათვის გათვალისწინებულია მატერიალური დახმარება. თანხების ჩარიცხვა ხორციელდება შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოდან მოწოდებული მონაცემთა ბაზის საფუძველზე, ოჯახის უფლებამოსილი პირის ანგარიშზე

ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტში რეგისტრირებული სოციალურად დაუცველი, მკვეთრად შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე უსინათლო პირების დახმარება

სოციალურად დაუცველი ოჯახების მონაცემთა ერთიან ბაზაში 150 000 და უფრო დაბალი სარეიტინგო ქულით დარეგისტრირებული, მკვეთრად შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე უსინათლო პირებისთვის თბილისის მერია ითვალისწინებს მატერიალური დახმარების გაწევას.

ინკლუზიური განათლების ხელშეწყობა ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტში

ზოგადი განათლების ხელმისაწვდომობის გაზრდის მიზნით თბილისის ადგილობრივი თვითმმართველობის ბიუჯეტით გათვალისწინებული პროგრამის ფარგლებში ხდება შშმ მოსწავლეების უზრუნველყოფა ადაპტირებული ტრანსპორტით, რაც, თავის მხრივ, ხელს უწყობს ფიზიკური გარემოს ხელმისაწვდომობის ბარიერების მოხსნას და შშმ მოსწავლეების საზოგადოებაში ინტეგრაციას.

პროექტის განმახორციელებელი ორგანიზაციების საკონტაქტო ინფორმაცია

პარტნიორობა ადამიანის უფლებებისათვის

თბილისი, ალექსიძის ქ. # 1

V კორპუსი, ბ.17

ტელეფონი: +995 599 008 464; +995 577 122 772

E-mail: info@phr.ge

Facebook: [PHR.HumanRights](https://www.facebook.com/PHR.HumanRights)

www.phr.ge

ხელმისაწვდომი გარემო ყველასათვის

თბილისი, ა.წერეთლის გამზირი # 116

(დიდუბე პლაზა) II სართული

ტელეფონი: +995 32 218 18 96

E-mail: info@ertad.org

Facebook: [etad.org](https://www.facebook.com/etad.org)

www.ertad.org

კონსტიტუციის 42 - ე მუხლი

თბილისი, მ.ქანთარია ქუჩა # 11ა

ტელეფონი: (+ 995 32) 299 88 56

E-mail: office@article42.ge

Facebook: [article42/info](https://www.facebook.com/article42/info)

www.article42.ge

საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობის და სოციალური დაცვის სამინისტრო

მისამართი: თბილისი, 0119 აკ. წერეთლის გამზ. 144

ტელეფონი: 2 51 00 12

სამინისტროს ცხელი ხაზი: 15 05

ელ-ფოსტა: info@mohgov.ge

სოციალური მომსახურების სააგენტო

მისამართი: თბილისი, აკაკი წერეთლის გამზირი 144, 0119 თბილისი

ტელეფონი: 15 05

ელ-ფოსტა: info@ssa.gov.ge

საქართველოს განათლების და მეცნიერების სამინისტრო

მისამართი: 0102 თბილისი, დიმიტრი უზნაძის #52

სამინისტროს ცხელი ხაზი: (995 32) 2 200 200

ელ-ფოსტა: pr@mes.gov.ge

შიდა აუდიტის დეპარტამენტის ცხელი ხაზი (+995 32) 2 20 02 20

ქ. თბილისის მერია

მისამართი: თბილისი, შარტავას ქ. #7

ცხელი ხაზი: 2 72 22 22

ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის საკრებულო

მისამართი: ქ. თბილისი 0114, თავისუფლების 2

ტელ: +995 32 215 92 92

ცხელი ხაზი : +995 32 215 93 93

ელ.ფოსტა: info@tbsakrebulo.gov.ge

